

מבט לאיראן ולציר השיעי

13-5 ביוני 2024

עורך: ד"ר רז צימט

עיקרים

- עלי באקרי-כני, ממלא מקום שר החוץ האיראני, המשיך לקדם את המערכה המדינית-דיפלומטית האיראנית באזור לאחר מותו של שר החוץ עבדאללהיאן בהתרסקות מסוק הנשיא ראיסי בחודש שעבר. באקרי השתתף בכינוס מיוחד של שרי החוץ של המדינות המתפתחות (D-8) באיסטנבול וקרא לנקוט בצעדים נגד ישראל על רקע המלחמה ברצועת עזה. הוא הזהיר את ישראל מפתיחת עימות כולל נגד חזבאללה.
- איראן גינתה את פעולת ישראל במחנה הפליטים אלנציראת ברצועת עזה, בה שוחררו ארבעה מהחטופים, וקראה לפעולה מאוחדת מצד המדינות המוסלמיות כדי להגן על הפלסטינים.
- בכירים איראנים המשיכו להביע שביעות רצון מהישגי איראן והציר הפרו-איראני באזור. מפקד כוח קדס קאא'ני הצהיר כי "חזית ההתנגדות" היא זו שמקבלת את ההחלטות באזור וכי היא מתחזקת בהדרגה. יועצו הצבאי הבכיר של מנהיג איראן אמר כי ארה"ב ישראל וידידותיהן באזור לא תיארו לעצמן שיש בידי איראן היכולת להוציא לפועל מבצע כה מדויק ועוצמתי כפי שהיה בתקיפה נגד ישראל ב-13 באפריל 2024.
- החות'ים בתימן וההתנגדות האסלאמית בעיראק הודיעו לראשונה על ביצוע תקיפות משותפות נגד ישראל. התקיפות כללו שיגור טילים וכלי טיס בלתי מאוישים לעבר חיפה ואשדוד. לפי שעה, לא ברור כיצד מתקיים שיתוף הפעולה בפועל. בנוסף, ההתנגדות האסלאמית בעיראק קיבלה אחריות על ביצוע חמש תקיפות נגד ישראל באמצעות כלי טיס בלתי מאוישים. התקיפות כוונו נגד אילת, חיפה, רמת הגולן ותחנת הכוח ליד קיסריה.
- החות'ים המשיכו בתקיפות נגד כלי שיט צבאיים ואזרחיים בים האדום ובים הערבי באמצעות כלי טיס בלתי מאוישים, כלי שיט בלתי מאוישים, טילים בליסטיים וטילי שיוט. נמסר על שלוש אוניות שנפגעו, אולם לא היו דיווחים על נפגעים בנפש.

המעורבות האיראנית בזירה הפלסטינית

- אסמאעיל קאא'ני, מפקד כוח קדס, אמר במהלך ביקור אצל בני משפחתו של וג'יהאללה מראדי, קצין בכיר לשעבר בכוח קדס שמת לאחרונה, ייתכן ממחלה, כי "חזית ההתנגדות" היא זו שמקבלת את ההחלטות ברחבי האזור, היא גדלה שלב אחר שלב וכל מרכיביה פועלים ב"דרך האמת" (תסנים, 5 ביוני 2024).

מפקד כוח קדס קא'ני (תסנים, 5 ביוני 2024)

• רחים צפוי, יועצו הצבאי הבכיר של מנהיג איראן, אמר בכנס על מלחמת איראן-עיראק, כי התקיפה האיראנית נגד ישראל ב-13 באפריל 2024 הפתיעה את העולם ואת אויבי איראן. הוא ציין כי במהלך התקיפה, שוגרו למעלה ממאה טילים בתוך מאה שניות וכי האמריקאים, "הציונים" וידידיהם באזור לא תיארו לעצמם מעולם, שאיראן יכולה להוציא לפועל מבצע כה מדויק ועוצמתי. הוא הוסיף כי יש להגדיל את העומק האסטרטגי ההגנתי של איראן לטווח של 5,000 ק"מ. לדבריו, איראן הגיעה שלוש פעמים לחופי הים התיכון: בימי כורש הגדול, ששחרר את ירושלים ואת היהודים; בשנת 480 לפנה"ס, כאשר המלך קסרקסס הוביל את חייליו מאיראן לאנטוליה ומשם כבש את יוון; ולאחר כינון "חזית ההתנגדות", כאשר איראן ניצבת לצד חזבאללה לחופי הים התיכון. הוא ציין, כי איראן ו"חזית ההתנגדות" ניצבות כיום גם בים האדום ובמיצרי באב אלמנדב (תסנים; תאבנאכ, 12 ביוני 2024).

רחים צפוי (תסנים, 12 ביוני 2024)

• עלי באקרי-כני, ממלא מקום שר החוץ האיראני, שוחח בטלפון עם שר החוץ המצרי, סאמח שכרי, ודן עימו ביחסים הבילטרליים ובהתפתחויות באזור וברצועת עזה, ובכלל זה המאמצים להגיע להפסקת אש. באקרי הדגיש כי על הממשלות האסלאמיות לגייס את כל האמצעים כדי להיבק בישראל ולשלוח סיוע הומניטרי לרצועת עזה (מהר, 6 ביוני 2024). ב-7 ביוני, יצא באקרי לאיסטנבול כדי להשתתף בכינוס שלא מן המניין של שרי החוץ של המדינות המתפתחות (D-8) בנושא המלחמה ברצועת עזה. בתום ביקורו באיסטנבול, אמר באקרי כי איראן הציעה בכינוס לנתק את הקשרים המדיניים והכלכליים עם ישראל, להחרים סחורות ישראליות ולגייס את כל האמצעים שבידי מדינות ה-D-8 לתמיכה בפלסטינים. הוא ציין כי כל המדינות האסלאמיות שנכחו

במפגש הסכימו שאסור להשלים עם המשך "פשעי המשטר הציוני" וכי יש צורך בפעולה רצינית יותר מול "הציונים" (מהר, 8 ביוני 2024).

שר החוץ האיראני בכינוס באיסטנבול (איסנ"א, 8 ביוני 2024)

איראן גינתה את פעולת ישראל במחנה הפליטים אלנציראת ברצועת עזה, שבה שוחררו ארבעה מהחטופים. בהודעת דובר משרד החוץ האיראני, נאצר כנעאני, נאמר כי "הטבח של מאות אזרחים, ילדים ונשים פלסטינים" במחנה הפליטים הוא תוצאה של העדר פעולה מצד הממשלות והארגונים הבינלאומיים, לרבות האו"ם, לנוכח שמונה חודשים של "פשעי מלחמה" מצד ישראל ברצועת עזה. כנעאני קרא למדינות המוסלמיות לממש את אחריותן ולפעול בצורה מאוחדת כדי להגן על הפלסטינים (תסנים, 8 ביוני 2024).

המעורבות האיראנית בסוריה ובלבנון

ממלא מקום שר החוץ האיראני באקרי-כני הזהיר בריאיון ל-CNN בתורכית (8 ביוני) את ישראל מפני פעולה נגד לבנון והמליץ לה שלא "ליפול מהביצה ברצועת עזה לבראר הלבנונית". הוא ציין כי איראן מחויבת להשתמש בכוחה כדי להרתיע את ישראל וכי "הציונים יודעים היטב" שכאשר הם מסכנים את היציבות והביטחון באזור, איראן משתמשת בכוחה ביעילות ובתבונה כדי לרסן אותם ולהעמידם במקומם. הוא הוסיף כי אל לישראל לשכוח את תבוסתה במלחמת לבנון השנייה, כאשר נאלצה לסגת מדרום לבנון. בתשובה לשאלה מה תעשה איראן במקרה של מלחמה כוללת בין ישראל לחזבאללה, השיב באקרי כי איראן תמיד תמכה ב"ציר ההתנגדות" אל מול "הפשעים והמאמצים של הציונים" והיא תמשיך לתמוך בו. באקרי חזר על מסר זה גם בריאיון לערוץ הטלוויזיה הרוסי Russia Today. בריאיון אמר ממלא מקום שר החוץ כי ישראל ספגה תבוסה היסטורית במלחמת לבנון השנייה, וכי אינו ממליץ לה לבצע טעות אסטרטגית וליזום מלחמה מול חזבאללה. הוא ציין כי יש בידי "ההתנגדות בפלסטין ובלבנון" היכולת למנוע מהציונים לממש את יעדיהם (מהר, 12 ביוני 2024).

סטפק שנק, שליח ממשלת גרמניה לסוריה, אמר בריאיון כי איראן משתמשת בהברחת סם הקפטגון למימון המיליציות הפרו-איראניות בסוריה וכן להפעלת לחץ על שכנותיה של סוריה ולערעור יציבותן (אלנהאר, 10 ביוני 2024).

המעורבות האיראנית בעיראק

מחמד שיאע אלסודאני, ראש ממשלת עיראק, נועד עם שגריר איראן בבגדאד, מחמד כאט'ם אל-י צאדק, וזן עימו בחיזוק הקשרים בין שתי המדינות. הפגישה התקיימה לקראת הגעתו של ממלא מקום שר החוץ, עלי באקרי-כני, לביקור בעיראק ב-13 ביוני 2024 (מהר, 12 ביוני 2024).

פגישת ראש ממשלת עיראק עם שגריר איראן בבגדאד (מהר, 12 ביוני 2024)

שיח' המאם חמודי, ראש המועצה האסלאמית העליונה של עיראק, ביקר בראשית יוני 2024 בטהראן ונועד עם חג'ת אלאסלאם מהדי אימאני-פור, ראש הארגון האיראני לתרבות ולתקשורת. השניים דנו ביחסים בין שתי המדינות, בתמיכתן בפלסטינים ובדרכים לחזק את שיתוף הפעולה התרבותי בין המדינות (איסנ"א, 5 ביוני 2024).

פגישת ראש המועצה האסלאמית העליונה של עיראק עם ראש הארגון האיראני לתרבות ולתקשורת (איסנ"א, 5 ביוני 2024)

פעילות המיליציות השיעיות

תקיפות משותפות של המיליציות בעיראק והחות'ים

ב-6 ביוני 2024, הכריז יחיא סריע, דובר הכוחות המזוינים של החות'ים, על שתי פעולות ראשונות שבוצעו בשיתוף פעולה עם ההתנגדות האסלאמית בעיראק. הפעולה הראשונה כללה שתי תקיפות באמצעות כלי טיס בלתי מאוישים נגד אוניות בנמל חיפה שנשאו ציוד צבאי. בפעולה השנייה הותקפה אונייה "שהפרה את איסור הכניסה לנמל חיפה". לטענת סריע, התקיפות היו "מדויקות" ובוצעו בתגובה ל"מעשי הטבח" של ישראל

ברפיח ול"תוקפנות" האמריקאית-בריטית נגד תימן. סריע ציין כי ישראל צריכה לצפות למבצעים משותפים "ספציפיים יותר" עד שתיפסק "התוקפנות הברוטלית והפליילית" (חשבון X של יחיא סריע, 6 ביוני 2024). לא היה אימות ממקורות אחרים לטענות התקיפה.

• גם ההתנגדות האסלאמית בעיראק אישרה בהודעה נפרדת כי בוצעו שני מבצעים צבאיים משותפים עם החות'ים בנמל חיפה באמצעות כלי טיס בלתי מאוישים, זאת כתמיכה בעם הפלסטיני ובתגובה ל"מעשי הטבח" של ישראל (ערוץ הטלגרם של ההתנגדות האסלאמית בעיראק, 6 ביוני 2024).

• ב-12 ביוני, דיווח סריע על שני מבצעים משותפים נוספים עם ההתנגדות האסלאמית בעיראק – תקיפה נגד "מטרה חיונית" באשדוד באמצעות טילי שיוט ותקיפה נגד "מטרה חיונית" בחיפה באמצעות כלי טיס בלתי מאוישים. סריע טען כי התקיפות "השיגו את מטרתן" (חשבון X של יחיא סריע, 12 ביוני 2024). במקביל, קיבלה ההתנגדות האסלאמית בעיראק אחריות על תקיפת "מטרה חיונית" באשדוד באמצעות טילים ותקיפת "מטרה חשובה" בחיפה באמצעות כלי טיס בלתי מאויש (חשבון X של ההתנגדות האסלאמית בעיראק, 12 ביוני 2024). גם להכרזה זו אין אישוש ממקורות נוספים.

• עבד אלמלכ אלחות'י, מנהיג התנועה החות'ית, ציין בנאומו השבועי כי התקיפות המשותפות לעבר חיפה בוצעו במסגרת "השלב הרביעי" של "ההתנגדות" וכי הן תחילת מסלול של פעולות משותפות "חשובות, אסטרטגיות ומתקדמות". הוא הכריז כי הפעולות המשותפות תמשכנה וכי תהיה להן "השפעה עצומה" על ישראל (חשבון X של הכוחות החות'יים, 6 ביוני 2024).

• ההודעות על הפעולות המשותפות מגיעות על רקע דיווחים על הגברת התיאום בין החות'ים לבין ההתנגדות האסלאמית בעיראק בשבועות האחרונים. ב-23 במאי 2024, השתתפו נציגי החות'ים והמיליציות במפגשים עם מפקדי משמרות המהפכה וכוח קדס בשולי הלוויית נשיא איראן, אבראהים ראיסי, בטהראן. כמו כן, עבד אלמלכ אלחות'י ואחמד אלחמידאוי, מזכ"ל גדודי חזבאללה, שוחחו וסיכמו על הגברת התיאום בין הצדדים.

תיעוד שיגור משותף של החות'ים ושל ההתנגדות האסלאמית בעיראק לעבר חיפה ואשדוד (ערוץ הטלגרם של ההתנגדות האסלאמית בעיראק, 12 ביוני 2024)

עיראק פעילות בשטח

- מלבד ארבע התקיפות המשותפות עם החות'ים, קיבלה ההתנגדות האסלאמית בעיראק אחריות על ביצוע חמש תקיפות נוספות באמצעות כלי טיס בלתי מאוישים נגד יעדים בישראל בין 5 ל-13 ביוני 2024 (נכון לשעה 11:00) (ערוץ הטלגרם של ההתנגדות האסלאמית בעיראק, 5-12 ביוני 2024). יעדי התקיפות היו:
  - ◆ "מטרה חיונית" באילת (12 ביוני).
  - ◆ "מטרה חיונית" בחיפה (11 ביוני). במקביל, דובר צה"ל מסר כי לוחמי ההגנה האווירית יירטו מטרה אווירית חשודה שזוהתה בשמי הים מול חופי חיפה. לא ברור אם מדובר באותו אירוע (דובר צה"ל, 11 ביוני 2024).
  - ◆ "מטרה חיונית" באילת (11 ביוני). דובר צה"ל מסר כי מטוסי קרב של חיל האוויר יירטו מטרה אווירית חשודה שהתקרבה לשטח ישראל מכיוון מזרח (דובר צה"ל, 11 ביוני 2024).
  - ◆ "מטרה צבאית" ברמת הגולן (10 ביוני).
  - ◆ תקיפה נגד "יעד חיוני בשטחים הכבושים" (8 ביוני). מאוחר יותר באותו יום, סראיא אוליאה' אלדם קיבלה אחריות על ביצוע תקיפה נגד תחנת הכוח אורות רבין שבקיסריה (ערוץ הטלגרם של סראיא אוליאה' אלדם, 8 ביוני 2024). לא ברור אם מדובר בתקיפת אותו "יעד חיוני".

תיעוד שיגור לעבר אילת (ערוץ הטלגרם של ההתנגדות האסלאמית בעיראק, 11 ביוני 2024)

איומי אלנג' באא' נגד ישראל

- דובר תנועת האצילים (אלנג' באא), מסר כי התקיפות של ההתנגדות האסלאמית בעיראק נגד ישראל הן תוצאה של ההתפתחות הטבעית של המיליציות בעיראק ומטרתן לתמוך ברצועת עזה. כמו כן, הוא ציין כי המיליציות מתכוונות להמשיך לתקוף ככל שצריך וכי הן לא חוששות מההשלכות (רויטרס, 5 ביוני 2024).
- עלי אלסאדי, יו"ר המועצה המדינית של תנועת האצילים, התייחס לפרסומים, לפיהם ישראל עלולה לפעול נגד המיליציות בעיראק. הוא הזהיר כי "כל מעשה טיפשי של הישות" נגד אתרים או אנשים בעיראק, ייענה ב"תגובה אכזרית" נגד ישראל ונגד ארה"ב. הוא הוסיף כי ההתנגדות האסלאמית בעיראק תמשיך לתמוך ולהגן על הסוגיה הפלסטינית (חשבון X של אלנג' באא', 7 ביוני 2024).

תימן פעילות נגד כלי שיט

• במהלך השבוע האחרון, המשיך יחיא סריע, דובר הכוחות המזוינים של החות'ים, לפרסם הודעות קבלת אחריות על ביצוע תקיפות נגד כלי שיט אזרחיים וצבאיים, בעיקר בים האדום ובים הערבי (חשבון X של יחיא סריע, 13-5 ביוני 2024):

◆ **5 ביוני:** שתי תקיפות בים האדום נגד הספינות Roza ו-Vantage Dream באמצעות טילים וכלי טיס בלתי מאוישים; תקיפה נגד האונייה Maersk Seletar במזרח הים הערבי באמצעות כלי טיס בלתי מאוישים. סריע לא דיווח על פגיעות ואין אימות לתקיפות ממקורות נוספים.

◆ **7 ביוני:** שתי תקיפות בים האדום נגד האוניות Elbella ו-ALL GENOA באמצעות טילים וכלי שיט בלתי מאוישים בשל "הפרת האיסור" על כניסה לנמלי ישראל. נטען כי הפגיעות היו מדויקות, אולם אין אימות ממקורות נוספים.

◆ **9 ביוני -** שלוש תקיפות בתגובה לפעולה הישראלית לחילוץ החטופים במחנה הפליטים אלנציראת: תקיפה נגד משחתת חיל הים הבריטי HMS Diamond בים האדום באמצעות מספר טילים בליסטיים. נטען כי היו פגיעות מדויקות. משרד ההגנה הבריטי הכחיש את טענות החות'ים (רויטרס, 9 ביוני 2024); שתי תקיפות נגד האוניות Norderney ו-MSV Tavvishi באמצעות טילים וכלי טיס בלתי מאוישים. נמסר על פגיעות מדויקות. פיקוד המרכז של צבא ארה"ב (CENTCOM) אישר שנגרם נזק לאונייה M/V Tavvishi מפגיעת טיל בליסטי והאונייה M/V Norderney נפגעה מטיל בליסטי ומטיל שיוט. שני המקרים לא היו נפגעים והאוניות המשיכו בדרכן (חשבון X של פיקוד המרכז של צבא ארה"ב, 10 ביוני 2024).

◆ **12 ביוני:** תקיפה נגד האונייה Tutor בים האדום באמצעות כלי שיט בלתי מאוישים, כלי טיס בלתי מאוישים וטילים בליסטיים. ארגון הסחר הימי של בריטניה מסר כי הצוות דיווח שהאונייה נפגעה בשתי תקיפות והצוות איבד את השליטה עליה (חשבון X של ארגון הסחר הימי של בריטניה, 12 ביוני 2024). פיקוד המרכז של צבא ארה"ב אישר כי כלי שיט בלתי מאויש פגע באונייה, אשר עגנה לאחרונה ברוסיה, וגרם להצפה חמורה ולנזק לחדר המנועים. לא נמסר על נפגעים (חשבון X של פיקוד המרכז של צבא ארה"ב, 13 ביוני 2024).

• לפי דיווחי פיקוד המרכז של צבא ארה"ב, בשבוע האחרון ביצעו החות'ים 11 תקיפות נגד כלי שיט במרחב הים האדום ומפרץ עדן באמצעות עשרה טילים בליסטיים נגד ספינות, 13 כלי טיס בלתי מאוישים, שלושה כלי שיט בלתי מאוישים וטיל שיוט. כוחות פיקוד המרכז יירטו 12 מכלי הטיס ושני כלי שיט. כמו כן, כוחות פיקוד המרכז השמידו ארבעה כלי טיס בלתי מאוישים, שני טילים בליסטיים, שני טילי שיוט ושבעה משגרי טילי שיוט בתקיפות בשטחים בשליטת החות'ים בתימן, בנוסף לסירת סיוור חות'ית שהותקפה בים האדום (חשבון X של פיקוד המרכז של ארה"ב, 13- ביוני 2024). בנוסף לכך, יירטה פריגטה של חיל הים האיטלקי, השייכת לכוח המשימה של האיחוד האירופי בים האדום, שני כלי טיס בלתי מאוישים ששוגרו לעבר כלי שיט במרחב הים

הבינלאומי. כמו כן, הלשכה המדינית הדגישה את חשיבות המשך התמיכה וההזדהות עם העם הפלסטיני עד שתיפסק "התוקפנות" ויוסר המצור מעל רצועת עזה ותושביה (אלמסירה, 8 ביוני 2024).

• בהתייחסו להתפתחויות במלחמת "חרבות ברזל", חזאם אלאסד, חבר המועצה המדינית של החות'ים, פרסם מספר הודעות בעברית. להלן לשון ההודעות, כפי שהופיעו במקור: "אני ממליץ על הגירה הפוכה וחזרה למדינות המקור"; "במבצע שבו השתתפה ארה"ב באזור מצומצם וביצעו זוועות נוראיות נגד ילדים ואזרחים כדי לשחרר 4 שבויים מתוך יותר מ-120 שעדיין מוחזקים, ובכל זאת איבדו חיילים וקצינים. והם קוראים לעצמם הצבא הבלתי מנוצח!"; "האורות הלילה מקשטים את הערים שלי חיפה ועכו, לנקמת הילדים והנשים ממחנה א-נוסייראת בעזה"; "מטוסי הרמס 900 הישראליים נופלים בלבנון ומצטרפים למטוסי MQ9 האמריקאיים שנפלו בתימן. סחורה פגומה" (חשבון X של חזאם אלאסד, 8-10 ביוני 2024).

פוסט בעברית של חזאם אלאסד (חשבון X של חזאם אלאסד, 10 ביוני 2024)

סנקציות אמריקאיות נגד רשת הברחות של החות'ים

• משרד האוצר האמריקאי הטיל סנקציות על עשרה אישים, ישויות וכלי שיט שקשורים להברחות בלתי חוקיות עבור החות'ים. הרשימה כוללת אזרח תימן ושלושה אזרחי הודו, שניים מתוכם קברניטי אוניות, בנוסף לארבע חברות ספנות מהודו, מאע"מ, הונג קונג ופנמה ושתי מכליות נפט. לפי הודעת משרד האוצר, מדובר בחלק מרשת של סעידי אלג'מאל, איש כספים חות'י שפועל מאיראן ואשר מפעיל חברות קשר וכלי שיט להברחות בלתי חוקיות שנועדו לספק רווחים לחות'ים (אתר משרד האוצר האמריקאי, 10 ביוני 2024).

קשרי החות'ים ואלשבאב בסומליה

• דווח כי המודיעין האמריקאי מעריך כי החות'ים מקיימים שיחות על אספקת אמצעי לחימה לארגון אלשבאב בסומליה, שלוחת אלקאעדה בקרן אפריקה. לפי הדיווח, נבדק אם כבר הועברו אמצעי לחימה ואם איראן מעורבת במגעים בין הצדדים. עוד ציין הדיווח כי מדובר בשיותף פעולה בלתי שגרתי לנוכח ההבדלים האידיאולוגיים העמוקים בין החות'ים השיעים לבין אלשבאב הסונים (CNN ביוני 2024).